

Pri Shakespearju so ga navdušili predvsem njegovi močni značaji in njihove usode. Vseskozi se je zanimal za Schillerja, pri katerem je cenil njegov patos, in za Heineja. Identificiral se je z njegovo privzdignjenostjo k idealiteti na eni in kritiki realnosti na drugi strani. V nemških kronikalnih delih iz prehoda med romantiko in realizmom je našel veliko idej in motivov, ki jih je svojevrstno preoblikovane vključil v svoj kronikalni opus. Med mladonemškimi avtorji je imel pomembno vlogo predvsem Grabbe, od katerega je poleg demokratičnega svobodoljubja, značilnega za vse tovrstne avtorje, prevzel zlasti vodilno misel svojih zgodnjih del — da je človeško srce ustvarjeno zato, da se raztrga. Zdi se, da je Tavčarjevo navdušenje nad liberalizmom mladonemških avtorjev neke vrste prebolevanje romantike kot neskladja med idealiteto in stvarnostjo, zato tudi udeležba v ognjevitem, kritičnem in ironičnem aktualizmu (v zrelih letih v strankarskih bojih). Vendar njegova kritika je in ostaja v svojem bistvu vedno znova načelno priznavanje te realnosti. Morda prav od tod tudi Tavčarjeva konfliktna nastrojenost do slovenske mlade generacije, v prvi vrsti iz ideoloških vzrokov, posledično pa seveda tudi iz literarno-estetskih. Kljub temu, da se je predvsem v študentskih letih močno navduševal nad Stritarjem, njegove estetike in filozofsko-literarne kritičnosti ni doumel. Tako je v nekem smislu ostal eden tistih piscev, ki jih je navdihoval še Jurčičev in Levstikov narodno-prebudni ter slovstveni program.

Marjana Laprič
Ljubljana

OB IZIDU DVEH OBSEŽNIH LEKSIKOGRAFSKIH DEL*

Pred kratkim je Znanstvena in enciklopedična založba (Editura științifică și enciclopedică) v Bukarešti skupaj s skopsko Makedonsko knjigo izdala romunsko-makedonski in makedonsko-romunski slovar avtorja Mileta Tomića, strokovnega sodelavca Jezikovnega inštituta v Bukarešti in priznanega romunskega leksikografa srbske narodnosti. Vsak izmed obeh slovarjev obravnava prek 52 000 gesel. To sta doslej najobsežnejša prispevka k romunsko-jugoslovanskemu slovaropisju. V preteklosti je sicer izšlo že nekaj romunsko-srbskih in srbsko-romunskih slovarjev, vendar so to v primeri s Tomićevima skromni in dokaj nepopolni priročniki, prej malega kot srednjega obsega.

Na tem mestu želimo obe deli le na kratko predstaviti, zato se ne nameravamo podrobneje ustavljati ob razčlembi izbranih gesel in načinu njihove obravnave, čeprav je bilo ob pripravah na našo izdajo romunsko-slovenskega slovarja tem vprašanjem posvečenih precej pozornosti. Prav tako ni naš namen ugotavljati pomensko ustreznost makedonsko-romunskih vzporednic v obeh delih, ki sta sestavljeni v glavnem v skladu z zahtevami sodobnega slovaropisja. To kratko poročilo želi slovenske jezikoslovce in prevajalce le obvestiti o kвалiteti obeh slovarjev, saj bosta zapolnila vrzel v pomanjkanju tovrstnih romunskih priročnikov pri nas.

Poleg standardnih poglavij, ki dopolnjujejo slovarski del, posvečata slovarja precej strani (30 za makedonski jezik in 76 za romunski) glasoslovju in oblikoslovju obeh jezikov; lahko rečemo, da gre za pravi mali slovnici.

Besedni zaklad za makedonsko-romunski slovar je avtor črpal zlasti iz Slovarja makedonskega jezika s srbohrvaškimi razlagami I, II, III, Skopje 1960–1961, za romunsko-makedonski slovar pa iz romunsko-ruskega slovarja, izdanega v Moskvi l. 1953. Izhajal je seveda tudi iz obstoječe makedonsko-tujejezične slovarske literature. Pri tem je treba upoštevati, da je Mile Tomić slovarja začel sestavljati pred skoraj dvajsetimi leti (rokopisa sta čakala na izid skoraj 10 let), ko je bilo makedonsko slovaropisje šele v zametku. Vsekakor je laže tistemu sestavljalcu, ki ima v rokah čeprav ne najboljše delo svojega predhodnika, da ga potem lahko razširi, jezikovno in frazeološko oplemeniti in odpravi ugotovljene pomanjkljivosti. V tem primeru dobimo tako imenovane razširjene, posodobljene in popravljene izdaje, medtem ko gre v našem primeru za pionirsko delo.

* Mile Tomić, Makedonsko-romunski slovar, Bukarešta-Skopje, 1987, 1131 str. — Romunsko-makedonski slovar, Bukarešta-Skopje, 1987, 1211 str.

Izbor gesel je glede na obseg ustrezen, dovolj bogata so tudi frazeološka gnezda. Avtor sam si sicer očita, da ni navajal latinskih imen za živali in rastline, česar pa mu ne gre očitati. Samo besedje zajema sodobni romunski oziroma makedonski jezik, vključuje pa tudi nekatere narečne besede in arhaizme iz sodobne književnosti.

Na koncu dodajmo še misel, da bi se zlasti ocenjevalec slovenskega rodu težko odločil za ostrejšo kritično oceno Tomičevih slovarjev, saj se mu misel nehote ustavlja pri slovenskih priročnikih te vrste, ki so celo takrat, ko gre za tuje jezike, ki jih Slovenci nujno potrebujemo, po obsegu mnogo bolj skromni. Hkrati se nam porodi vprašanje, zakaj Slovenci pri izdaji slovarskih del, ki so vendar trajna jezikovna dediščina nekega naroda, toliko varčujemo in zakaj se založniki oz. slovaropisci odločajo za omejitve v obsegu gesel, ko pa naj bi 50 000 besed ustrezalo mednarodni slovaropisni praksi pri kakovostnem prikazu določenega jezika.

Če v našem poročilu že teče beseda o jugoslovansko-romunskem slovaropisju, pa navedimo tu še podatek o srbohrvaško-romunskem slovarju s približno 120 000 gesli, ki ga bo izdal morda že leta 1987 Jezikovni inštitut v Bukarešti. Tudi tokrat je sestavljalec Mile Tomić. Ob finančni podpori Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete v Ljubljani pa se pripravlja tudi romunsko-slovenski slovar, v katerem bo zajetih kakšnih 40 000 gesel. Tako se bo krog romunsko-jugoslovanskega slovaropisja do neke mere strnil.

Obe leksikografski deli pomenita prispevek k razvoju makedonistike v Romuniji, in zato izrekamo avtorju čestitke za opravljeno delo ter mu želimo plodnega dela tudi v prihodnosti.

Vida Rus

Univerza v Bukarešti